

20. august 2015

EM 2015/38

I henhold til § 33 i Forretningsorden for Inatsisartut fremsætter vi hermed følgende beslutningsforslag:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut senest i forbindelse med EM2016, pålægges at fremsætte ændringsforslag til Inatsisartutlov nr. 9 af 31. oktober 1996 om valg til Grønlands Landsting, samt til Inatsisartutlov nr. 7 af 3. december 2012 om valg til kommunalbestyrelser, bygdebestyrelser og menighedsrepræsentationer, således at den generelle valgretsalder for valg til Inatsisartut og for valg til kommunalbestyrelser, bygdebestyrelser og menighedsrepræsentationer sænkes fra 18 år til 16 år.

(Inuit Ataqatigiits Inatsisartutgruppe)

Begrundelse:

Inuit Ataqatigiit ønsker et stærkere demokrati og en generelt højere valgdeltagelse¹. Vi lever i et moderne demokrati, som har udviklet sig markant gennem de seneste årtier. Vi har som land mulighed for at gå forrest i demokratiudviklingen ved at sikre vores unge direkte deltagelse i demokratiet ved at nedsætte valgretsaldern til 16 år. Det er Inuit Ataqatigiits opfattelse, at jo mere involveret man bliver, desto mere sætter man sig ind i tingene og tager medansvar for vores fælles fremtid.

Internationale undersøgelser viser, at jo hurtigere mennesker bliver introduceret til demokratiet, desto bedre demokrater bliver de senere i livet.

Unge mellem 16 og 18 år har på mange måder samme vilkår og forpligtelser som myndige over 18 år har. De kan dømmes på lige fod med voksne ud fra Kriminalloven, mange har ehvervsarbejde, og de har ligeledes samme skatteforpligtigelser som voksne.

Men unge mellem 16 og 18 år er ikke blot eksponeret for nogle af de samme rettigheder og forpligtelser som myndige over 18 år. Inuit Ataqatigiit mener også, at de unge mellem 16 og 18 år er klar til at deltage i demokratiet på lige fod som myndige over 18 år. Derfor mener vi, at de også skal have ret til at stemme ved valg til Inatsisartut og til kommunal- og bygdebestyrelser samt menighedsrepræsentationer.

De økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Implementering af forslaget vil kræve udarbejdelse af et eller to lovforslag. De administrative ressourcer, som vil skulle afsættes hertil, forventes, inkl. oversættelse, høring og lovteknisk gennemgang, ikke at overstige et halvt årsværk. En nedsættelse af valgretsaldern vil herudover muligvis kræve mindre teknologiske justeringer i det eksisterende valgssystem. Det vurderes dog at kunne holdes indenfor rammen af den eksisterende bevilling.

Derudover vil en vedtagelse af forslaget formentligt skulle følges af en oplysningskampagne. Hvor store udgifterne til en sådan kampagne i givet fald vil være, afhænger af, hvorledes kampagnen tilrettelægges. Til illustration kan det oplyses, at Naalakkersuisut i sin tid anslog, at en oplysningskampagne vedr. de sundheds- og helbredsskadelige virkninger af energidrikke ville koste omkring 100.000 kr.

En oplysningskampagne vil f.eks. kunne udarbejdes af et midlertidigt tværdepartementalt projektsekretariat under Afdelingen for Uddannelse og Forskning under Departementet for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke samt Afdelingen for Indenrigsanliggender i Formandens Departement. De administrative ressourcer, som i givet fald vil skulle afsættes hertil, antages ikke at overstige 3 årsværk.

Endelig bør det overvejes, om en ændring af valgretsalderen indebærer behov for en tilpasning og styrkelse af folkeskolens undervisning om valgret og demokrati.

I henhold til § 2, stk. 5, i Inatsisartutloven om folkeskolen skal folkeskolen blandt andet skabe grundlag for, at eleven "indføres i en demokratisk tankegang og bliver bevidst om egne demokratiske rettigheder og pligter samt udvikler forståelse for eget ansvar over for samfundets udvikling". I Hjemmestyrets bekendtgørelse om trinmål samt fagmål og læringsmål for folkeskolens fag og fagområder fremgår det af kapitlet om samfundsfag, at det forventes, at eleverne ved afslutningen af mellemtrinnet "har kendskab til kommunalbestyrelsernes, landstyrets og landstingets beføjelser og opgaver", og at de ved afslutningen af ældstetrinnet "har forståelse af, hvorledes det grønlandske parlamentariske demokrati fungerer og har kendskab til politiske partier og interesseorganisationer og deres betydning for meningsdannelse og beslutningstagning i Grønland".

Hvis det imidlertid vurderes, at en ændring af valgretsalderen indebærer behov for en tilpasning og styrkelse af folkeskolens undervisning om valgret og demokrati, vil der yderligere skulle afsættes ressourcer hertil. De administrative ressourcer, som i givet fald vil skulle afsættes hertil, antages ikke at overstige 3 årsværk.

Hvis Naalakkersuisut mod forventning måtte vurdere, at ovenstående skøn over økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige ikke er realistisk, bedes Naalakkersuisut kommentere dette i sit svarnotat til forslaget.

De økonomiske og administrative konsekvenser for det private erhvervsliv

Ingen

De økonomiske og administrative konsekvenser for borgerne

En vedtagelse af forslaget vil ikke have nogen økonomiske konsekvenser for borgerne. Det vil derimod øge andelen af borgere der inddrages i samfundets udvikling.

ⁱ Nedenstående tabel viser valgdeltagelsen ved de seneste Inatsisartut-valg, kommunalvalg og folketingsvalg:

Valg til Inatsisartut				
2014	2013	2009	2005	2002
72,9%	74,2%	71,3%	74,9%	55,8%

Kommunalvalg			
2013	2008	2005	2001
58,3%	61,9%	67,4%	68,0%

Folketingsvalg				
2015	2011	2007	2005	2001
50%	57,5%	64,4%	59,6%	61,5%